

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tractatus De Officiis, Electionibus, Dignitatibus, Et
Beneficiis Ecclesiasticis**

**Coras, Jean de
Colonia Agrippina, 1596**

VD16 C 5049

Pars secunda tractatus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63394](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63394)

apprehensam possessionem. c. si quis iam translatus, 21. quæst. 2. & dict. cap. de multa. Et hæc dicta sint sufficienter circa primam Tractatus nostri partē. Valentia Allobrogum vltima Octob. 1547.

Pars secunda.

CAP. I.

Qui possint conferre beneficia, & primùm de Romano pontifice, eiusque vicegerente.

SVMMARIA.

- 1 *Papæ in beneficijs summa potestas.*
- 2 *Papæ sine causa non priuat beneficio.*
- 3 *Papæ pastor, non princeps.*
- 4 *Assentatores taxantur.*
- 5 *Papæ non potest quodlibet.*
- 6 *Papæ quando non parendum.*
- 7 *Papæ concurrat cum ordinario.*
- 8 *Patronatæ an sint de reseruat.*
- 9 *Electiuæ dignitates non vacant in curia.*
- 10 *Ecclesiæ verbo, an Episcopatus & abbatia veniat.*
- 11 *Reseruatio beneficij odiosa est.*
- 12 *Electiuæ beneficia quæ dicantur.*
- 13 *Litigiosum beneficium, est reseruat.*
- 14 *Reseruatio inutilis, non afficit.*
- 15 *Gallicana ecclesiæ recepit pragmaticam.*
- 16 *Commenda, an inducat reseruationem.*
- 17 *Vicegerens Papæ an conferat.*

Nunc tractamus personas quæ de beneficijs
 1 providere possunt, & constat imprimis
 Romanum † Pontificem, (qui in plenitu-
 dinem ecclesiasticæ potestatis assumptus, cap. ad
 honorem, de author. pall. liberrimam habet sa-
 cerdotiorum dispositionem) c. 2. de præben. in 6.
 quæcunque orbis beneficia conferre posse. capi.
 cuncta per mundum, 9. q. 3. Non tantum purè, sed
 ad tempus, ca. veniens, de si. presbyt. & sub con-
 ditione, capit. pastoralis, 7. qu. 1. etiam tribuens
 ius in vacaturis. dict. c. 2. gloss. ca. si. 9. qu. 3. Cuius
 2 ut tandem finiant Canonistæ, in adimendis, † ne-
 dum conferendis beneficijs voluntatem pro ra-
 tione esse volunt. glo. c. si gratiose. de rescrip. in
 6. Adeo quidè ut scripserint, posse Papam etiam
 sine causa, suo clericum priuare beneficio. gloss.
 ca. fin. 9. quæst. 3. doct. c. quæ in eccles. de constit.
 Absurda sanè sententia, & à Christianorum di-
 gnitate aliena. Ita enim non pasceret Petri vica-
 rius oves suas, sed degluberet, necaret, & perde-
 ret, Panor. c. si. col. pen. de confir. vtil. Card. cõsi
 3 141. Cum tamen Christus Petrum non tyrānum,
 non, inquit Theophilactus, dominum, nō regem
 aut principem fecerit, sed fidum pastorem iusse-
 rit esse. Ioan. 21. Tertio etiam repetita interro-
 gatione, ut tanta diligentia, futurorum pontifi-
 cum animis præclaram hanc sententiam inculca-
 ret. cap. significasti, de elect. Exorituros non ig-
 norans, qui amoris Iesu obliti, populi Christiani
 curam susciperent, vel arriperent potius. Pro
 pastoribus, tyrannos, prædones, & rapaces lupos
 agentes. Restringenda est igitur sub ratione Pa-
 pæ potestas, ca. illa, 11. qu. 3. & cum peccandi li-
 centiam non habeat, ca. nōn nos, 40. dist. negan-
 dum cum Leone pontifice, Petri durare priuile-
 gium,

gium, vbi iniquè fertur iudicium, cap. manet, 24. qu. 1. quam enim authoritatem habet, à Christo optimo habet. cap. quamuis, 21. dist. ca. omnes, 22. dist. Christum autem tam iniquè potestatis authorem fuisse, verisimile non est. Bart. 1. fin. ca. si contra ius. Vt explodendos meritò t̄ dicat Cardinal. tractat. de vnion. eccles. perniciosos illos assentatores, qui alicuius authoritatis aucupandæ gratia, per fas nefasq; Romani pontificis authoritatem extollunt. Eorum nanque opera factum est, vt errores permulti irrepserint tam altis defixi radicibus, vt nō nisi maxima vi diuelli posse videantur. Neque credendum est inquit, Papam posse t̄ quodlibet, sed quod licet. Vndè ei nonnihil t̄ iniustum præcipienti, parendum non est. ca. Iulianus, ca. qui resistit, 11. qu. 3. Veluti si pro clerico in dignitate inexcusabili notoriè indigno, rescribat. Aut pro eo qui moribus est adèd turpibus, vt sine populi scandalo, promoveri nequeat. c. si quando, de rescrip, ca. cum teneamur, & vtrobique Pan. de præbe. Deo enim ne malè agamus imperanti, magis quàm Romano pontifici, obedire nos oportet. ca. si dominus, & ca. si is qui præest, §. is qui, 11. qu. 3. Inno. c. inquisitioni, de sent. excom. Concurrit t̄ ergo Papa (vt ad rem redeamus) in collatione beneficiorum, cum quolibet ordinario, d. c. cuncta, 9. qu. 3. glos. §. neque, de colla. in prag. inter quos ideo præuentioni locus erit. ca. dudum, §. nos igitur, de præb. in 6. gloss. cap. 1. de offi. leg. eod. lib. Si non obster prouisio à Papa, reg. verisimilis notitiæ, reg. Cancel. 28. de qua paulò infra dicam. Aut non impediat ordinarium, reseruatio vel expressa, ca. cui nostrum, de app. cap. si eo tempore, de elect. in 6. vel in corpore iuris clausa: vt ob litigium, cap. 2.

vt lit. pend. in 6. aut respectu beneficiorū vacan-
 tium in Curia, locisve vicinis Curia. quorum
 collationem Roman. pontif. priuatiuē (vt aiunt)
 sibi reseruauit. ca. 2. c. præsentī, de præb. in 6. Cle.
 1. vt lit. pend. quomodocunque eorum contingat
 vacatio. c. si. de elect. in extra. sub qua tamē con-
 8 stituitio, patronata † laicorum beneficia non
 cōtinentur. ca. cum in illis, §. cum autem, de præ-
 ben. in 6. De ijs enim licet Papa disponere possit,
 ca. cum dilectus, de iure patro. velle tamen non
 præsumitur. glos. Cle. per literas, de præb. quod
 & alibi plena manu Felinus ostendit. tractat.
 9 quand. lit. apost. Non comprehenduntur † præ-
 terea episcopatus, gloss. d. c. 2. Abbatia, Io. mona.
 cap. inquisitores, de hære. in 6. & aliæ dignitates
 electiua. glos. ca. licet, §. statuit, de elect. in prag.
 Digna quippè sunt hæc speciali nota, quæ ideo
 non expressa, neglecta intelliguntur. l. item, §.
 hoc dictum, ff. de iniur. ca. si. de offi. vic. in 6. Nec
 generali sermone continentur cathedrales eccle-
 sia, ca. quamuis, de præbend. in 6. atque ideo nec
 regulares illis comparata, ca. ne pro defectu, de
 elect. c. si postquam, eod. tit. in 6. nec obstat quod
 loquatur summus pontif. in hac reseruatione de
 ecclesijs, dignitatibus & beneficijs, in quibus et-
 iam per electionem prouidetur. d. ca. 2. Ecclesia-
 10 rum † autem & dignitatum verbo, Episcopatus,
 ca. cum clerici, de verb. signif. & Abbatia, ca. in-
 demnitatibus, de elect. in 6. veniunt. Hæc enim
 in fauorabilibus, & ijs constitutionibus quæ ius
 antiquū non lædunt, prorsus obtinent: non item
 in odiosis, & ius vetus absorbentibus. d. c. quam-
 11 uis. Quibus † reseruatō nostra annumerari me-
 ritō debet. And. Gem. & alij, c. auaritia, de elect.
 in 6, Vt potè, qua ordinaria potestati naturali, &

fauo-

fauorabili, admodum præiudicetur. c. peruenit,
 11. qu. 3. Quod verò ad illa verba (*per electionem*)
 attinet sciendum, non omnia beneficia † electiua 12
 dici, in quibus per electionem proceditur, sed
 ea tantum, ad quæ solenniter, ca. quia propter, de
 elect. quis eligitur, mox à superiore confirman-
 tus. gloss. c. sicut. §. & cum humanæ, de elect. pra.
 & d. §. statuit. Sanè non potest alio casu ordinari-
 us Papam præuenire, in beneficijs videlicet liti-
 giosis † quorum collatio Sedi Apostolicæ à lege 13
 nominatim reseruatur. cap. fin. vt lit. pend. in 6.
 Idemque in commendatis. Roma. conf. 350. Bert.
 conf. 235. vol. 3. ijs enim videtur Papa dando com-
 mendatarium, manum apponere. Casiod. decis.
 32. in regu. Cancell. Et multo minus † dicendum, 14
 vbi specialiter Rom. Pont. Collationi suæ reser-
 uat aliquod beneficium, id posse ab ordinario
 conferri. ca. si eo tempore, de elect. in 6. Propter
 manus Papæ (vt dicunt) appositionem, c. vt nostrum,
 de app. quæ tametsi inutiliter facta, afficit benefi-
 cium, Inno. c. inter dilectos, de excess. prælat. nisi
 inualiditas illa appositionis manus Papalis, ex
 defectu potestatis eiusdem insurgeret. c. ne cap-
 tandæ, de concess. præbe. in 6. Roma. d. consil. 330.
 nu. 12. Veluti hodie ex concil. Basiliensi, quod li-
 cet aliæ prouinciæ respuerint, Ecclesia † Gallica 15
 na recepit, §. 1. de reseru. in prag. Sel. 3. parte, qu.
 33. in fin. Eo autem omnes Rom. pontif. reseruati-
 ones, tam speciales, quàm generales, velut eccle-
 sijs onerosæ, abolentur. §. ipsas, de reseru. in pra.
 Solis reseruationibus in iuris corpore clausis, &
 quæ in terris Romanæ ecclesiæ fiunt, exceptis.
 Huic autem decreto † quia fraus fieri posset, si 16
 Papa non in titulum, sed in commendam conce-
 deret beneficia: gloss. cap. licet, de elect. in prag.
 dicerem,

dicerem, per commendam in Gallia, non induci tacitam reservationem. Ideoque liberè ab ordinario, post commendatarij mortem, conferri. Quod & à nouissimis annotatum post hæc scripta comperimus. Aureol. addit. ad Guil. de Mont. Laud. cap. nemo, de elect. in 6. prob. ca. præsentis, col. 14. de offi. leg. in 6. Vicegerens t quoque, hoc est, vicarius, quem Rom. ponti. in vrbe reliquit. Quoniam omnia quæ ad iurisdictionem Papæ pertinent, in ciuitate Romana potest: l. i. C. de of. eius qui vic. alter. ger. omnia beneficia confert. c. pen. vbi doct. de offi. vicar. Exceptis consistorialibus, hoc est, episcopatibus, Abbatiis & monasterijs, de quibus in consistorio coram Cardinalibus, ore Papæ pronuntiatur. Lap. alleg. 84.

De Concilio. Cap. II.

SUMMARI A.

- 1 Concilium generale an conferat.
- 2 Papa est supra concilium.
- 3 Concilium non est, nisi Papa præsit.
- 4 Cardinalium collegium non confert.

1 **A**N autem t Concilium generale beneficia conferre possit? vetus est quæstio. In qua breuiter puto quòd sic. non qua putant nonnulli ratione, quia supra Papam sit conciliū: (hoc enim falsum est, traditumque verius Papam t supra concilium esse. cap. significasti, de elect. Præterquam in concernentibus fidem, ca. concil. §. i. 17. distin. ca. si Papa, 40. dist. gloss. cap. Anastas. 19. dist. extirpationem schismatis, cap. si duo, 79. distinct. aut generalem reformationem Ecclesiæ Dei,

Dei, in capite & in membris.) capit. 2. vbi gloss. plenè, de auth. sac. concil. & in §. 1. de collat. in pragm. Sed quia t̄ concilium legitimum non est, 3 nisi Papa præsit. cap. multis, 17. dist. cap. dudum, 3. quæst. 9. à quo potestatem, roburq; concilium accipit. dict. ca. significasti, Panor. ca. super quibusdam, de verb. significat. Papa autem à Christo, non à concilijs. cap. quamuis, 21. dist. ca. omnes, 22. dist. Si igitur solus Papa quæcunque beneficia confert: cap. 2. de præbend. in 6. Multo magis concilium, Romani pontificis præsentia, authoritateque fultum, & illustratum. cap. cum in cunctis, in princ. de elect. Collegium t̄ autem 4 Cardinalium, ad futuri pontificis electionem sede vacante congregatum, beneficia conferre non posse, manifestum est. Clem. ne Romani, §. 1. de electio. Cum alia quàm electionis negotia, tractare eis prohibitum sit. cap. vbi periculum, §. ijdem, de elect. in 6. Et in simili dicamus, capitulum Ecclesiæ inferioris, sede vacante non conferre beneficia. cap. 1. c. illa, ne sede vacant.

De Legato à latere. Cap. III.

SUMMARIA.

- 1 Legati à latere.
- 2 Legati missi.
- 3 Legati nati.
- 4 Legati Cardinales conferunt beneficia.
- 5 Ordinarij tres concurrunt in collatione.
- 6 Præuentioni quando sit locus.
- 7 Hora inducit prioritatem.
- 8 Regul. de verisimili, an in ordinario.

9 Reg.

- 9 *Reg. de verisimili, quando cesset.*
 10 *Legatus Cardinalis, quando non conferat.*
 11 *Legatus non derogat patrono laico.*
 12 *Laicus à socio clerico non damnificatur.*
 13 *Iuri patronatus quandoque non fauetur.*
 14 *Legatus de specialiter commissis non cognoscit.*
 15 *Nominatis an legatus præiudicet.*

1 **P**roximi pontificiæ potestati sunt † legati à latere. cap. mandata, de præsumpt. Sic vocantur Cardinales, qui à Papæ latere, in certam prouinciam destinantur. c. ad eminentiam, de sent. excom. Reliqui verò, qui à sede Apostolica † mittuntur, non ex principis latere assumpti, missi appellantur ab interpretibus, incognito legislatori vocabulo, qui hos non missos, sed Legatos simpliciter vocat. tot. titul. de offic. legat. Sunt & alij qui suarum prætextu ecclesiarum, legatione funguntur. ca. 1. de offic. leg. in 6. vt Eboracens. Archiepis. ca. 1. de appellat. & Cantuariens. ca. 1. de offic. legat. quos ideo Hostiens. & cæteri, 3 nouo vocabulo, natos † vocant, quia legati nascuntur, dum illis ecclesijs præficiuntur. Io. Mona. ca. 1. de offic. leg. in 6. Sed ad Cardinales Legatos 4 redeamus, qui † ex priuilegio, quæcunque suæ prouinciæ beneficia conferunt. dict. c. 1. de offic. legat. in 6. spectantia etiam ad patroni clerici, præsentationem, ca. cum dilectus, de iure patro. ca. dilectus, de offic. legat. aut exemptorum collationem. ca. 1. de verb. signifi. in 6. Et tamen si eorù collatio sit ad sedem Apost. deuoluta, c. penul. de præbend. vacaturaque suæ collationi reseruant. cap. præsentis, de offic. leg. in 6. in eis licet, præsensius dare non possint. ca. dilectus, 1. de præb. Quæ omnia potest legatus Cardinalis, existens etiam

etiam extra prouinciam sibi commissam. glo. ca. nemo, de offi. legat. Archid. cap. fin. eod. titu. in 6. Alij verò legati siue missi, siue nati conferendi beneficia, absque speciali mandato, ca. literas, de sup. neglig. prælat. nullam habent potestatem. ca. 1. de offi. leg. in 6. Ex his patet, tres t̄ in beneficij collatione concurrere posse. Papam videlicet, legatum Cardinalem, & ordinarium. gloss. d. ca. 1. & in §. neque, de collat. in prag. Inter quos ideo sicut inter plures iudices, l. si quis postea, ff. de iud. ca. pen. de for. comp. & procuratores insolidum constitutos, c. pen. de elect. in 6. c. si duo, de procu. eod. lib. locus t̄ erit præuentioni. gloss. d. ca. 1. & dict. §. neque. Ratione etiam thora, aut momenti, si hoc vel scripto, vel testibus probari possit. gloss. ca. pen. de rescript. in 6. & in ca. si à sede, de præb. eod. libr. Nam & tam modici temporis prioritas, omni lege attēditur. Accurs. l. si ex pluribus, §. fin. ff. de solut. quamuis ex curiæ Romanæ stylo, hora literis non inseratur. gloss. d. c. penul. Cessat autem hæc præuentionio, in beneficijs reseruatis, quæ legatum etiam à latere impediunt. glo. dict. c. 1. Multo que magis (vt iam dictum est) ordinarium. ca. si. vt lit. pend. in 6. & c. vt nostrum, de appel. Aut vbi prouisioni verisimilis notitiæ regula obstat. Reg. cancel. 28. Quæ tametsi de Papa tantum loquatur, quia tamen ex iuris communis visceribus excerpta est, extra, ca. detestanda, & ca. seq. de concess. præb. in 6. & vt obuiâ eatur fraudibus edita. gloss. dic. §. neque. Per illamque detestatum ambitionis vitium, ca. quia in tantum, & c. cum iam dudum, de præb. coercetur: dicendum, eam in t̄ ordinario quoque locum habere. gloss. d. §. neque, Rip. ca. 2. in fin. de rescrip. Et ita in supremo Delphinatus senatu iudicatum, Decius

9

6

7

8

cius

- 9
 9
 10
 11
 12
- cius alibi refert, consilio 398. in final. vbi igitur
 fraus omnis verifimiliter † cessaret, à regula me-
 ritò recederemus. Veluti si impetraretur benefi-
 cium, per renuntiationem, cum clausula aut aliàs
 quouis modo, & pridie renuntiationis admissæ,
 renuntians procul Roma mortuus esset. gloss. d.
 §. neque, Sel. 3. parte, qu. 46. Rebuff. §. declarantes,
 de mand. apost. Quo iure in regno vtimur, licet
 in Rota lis adhuc sub iudice pendere videatur.
 Gomes. in d. reg. 28. Nec huic regulæ per Papam
 in regno derogatur. Rebuff. tract. not. qu. 18. Cer-
 tis † porrò casibus (vt in viam reuertamur) lega-
 to facultas conferendi beneficia denegatur. Ve-
 luti si in curia vacauerint. gloss. ca. 1. de offi. lega.
 in 6. Quorum collationem diximus Apostolicæ
 sedi referuatam. ca. 2. de præb. in 6. Aut si sint ca-
 thedralium, regularium, collegialiumve Eccle-
 siarum beneficia, vel dignitates, post Episcopatû
 maiores electiuæ. ca. de deliberatione, de offic. leg.
 in 6. Aut si eorum præsentatio † ad patronum lai-
 cum spectaret. gloss. Clem. per literas, de præben.
 Idemque si simul ad patroni clerici, & laici præ-
 sentationem pertineret. Panor. ca. fin. in fi. de iur.
 patr. & in dict. ca. dilectus, de offi. leg. Nec enim
 † æquum est, à socio clerico, laicû damnificari.
 cap. sacris, de sepult. sed magis ex priuilegio, &
 persona laici, socium clericum commodum sen-
 tire. l. si communem, ff. quemadm. ser. amit. l. si is
 qui duos, ff. de lib. leg. Sic enim econtra dicimus,
 tempus semestre, quod habet Ecclesia ad præsen-
 tandum: laico (quadrimestre tantum suo iure ha-
 benti) ratione communionis competere, gl. cap.
 vn. §. fin. de iur. patron. in 6. Iuri laicorum præte-
 rea legatus à latere non derogat, ne hoc nomine
 ab ecclesiarum fundatione, laici retrahantur.
 gloss.

gloss. cap. cum dilectus, de iure patrona. Quæ ratio cessat in † iure patronatus, quod laicus non ex donatione, aut fundatione habet, sed ex præscriptione, & priuilegio: cui ideo legatus Cardinalis præiudicat. Panormit. cap. dilectus, in fi. de offic. legat. Cardi. dict. Cle. per literas, 3. quæst. 13
 Quod autem de priuilegio † diximus, de generali accipiendū est: nam si iure speciali, & expresso priuilegio, certorum beneficiorū aliquis collationem habeat, ad ea legati potestas non extendetur. Panormit. dict. cap. dilectus, in fin. Cui enim præpolleat specialis prouisio generali, cap. 1. de rescript. cap. dudum, de præben. in 6. de his quæ alteri specialiter sunt cōmissa, legatus non se interponit. c. studuisti, de offic. lega. Postremo aduersus † nonnullos gloss. §. vt verò, de collat. 15
 prag. putauerim, legatum Cardinalem, (præuentionis iure) beneficia nominatis vel graduatis debita, conferre non posse. Cum respectu graduatorum, vel nominatorum, præuentio Papæ reseruetur. §. declarantes, de mandat. aposto. Et in reseruatis Roma. pontif. Legatus nihil possit. ca. quod translationem, de offi. lega.

CAP. IV.

De inferioribus ordinarijs.

SUMMARI A.

- 1 Ordinarius quis.
- 2 Cathedralis prouisio ad quem.
- 3 Confirmatio quo ordine fiat.
- 4 Episcopus an solus conferat beneficia.
- 5 Hostiensis opinio probata.
- 6 Consuetudo in prouisione spectatur.
- 7 Episcopus ante administrat. confert.

D

8 Epi.

- 8 *Episcopus an sine coadiutore conferat.*
 9 *Coadiutor solus quandoq³ confert.*
 10 *Alienatio voluntaria, & necessaria.*
 11 *Episcopus accusatus an conferat.*
 12 *Episcopus depositus episcopi iura exercet.*

SED iam de inferioribus ordinarijs (ordinarios $\dagger$ voco qui suo iure conferre possunt) c. de iudicibus, 2. quæsti. 6. gloss. c. ordinarij de offi. ord. in 6. tametsi non habeant ordinariam iurisdictionem, gloss. Clem. I. vt lit. pend. aliqua dicenda veniunt. Et scire cum primis oportet, ecclesiarum $\dagger$ Cathedralium prouisionem, quæ olim Papæ reseruata erat, gloss. c. quanquam. de elect. in 6. simulatq^e inferiorum collegialium, de quibus ex primaria lege Episcopi disponebāt, Panor. c. cum ecclesia Vult. de elect. collegijs quibuscunq^e fuisse concessam. c. cum ecclesia, ad fi. de cau. possess. Vt ab ijs digni moribus, & ætate, vacantiq^e ecclesiæ magis vtiles eligerentur, c. 1. c. cum in cunctis. c. ne pro defectu, & c. quia propter de elect. c. fin. 16. quæsti. 7. sola $\dagger$ confirmatione, superiori reseruata. hoc videlicet ordine, vt electus Abbas, ab episcopo: c. hoc tantum. 17. q. 2. Episcopus à Metropolitano: c. cum dilectus de elect. Metropolitanus, à proprio Patriarcha: c. antiqua de priuileg. Hic autem à Rom. Pontifice. c. renouantes. 22. dist. d. c. ant. confirmaretur. Cùm non alius extet superior. c. nunc autem. 21. distin. Præbendarum $\dagger$ verò, & dignitatum Ecclesiæ Cathedralis, collationem ad Episcopum, & capitulum simul pertinere, communiter existimatum est. c. postulast. de cle. ex gloss. & Panorm. d. c. cum ecclesia Vult. Cùm enim ex bonis communibus instituta præsumantur, c. nulli. §. fin. 12. q. 1. eorum

eorum de collegio, nedum Episcopi consensum exquiri consequens est, l. in concedendo. ff. de aq. plu. arden. cum & solet vulgo dici, ab omnibus probandum esse, quod tangit vniuersos. c. ad hęc in fin. de offi. Archidia. Ego verò magis probo, 5
 vt cum Hostien. dicamus, vbi prælati, & capituli bona, quod regulariter contingit, distincta sunt, ad solum Episcopum, cum consilio tamen capituli, præbendarum ecclesiæ cathedralis collatione pertinere. ca. nouit, & c. quanto de ijs quæ fiunt à præl. Et quia vacante sede negat Honorius, vsquã cautum inueniri, capitulum præbendas conferre. c. illa. ne fed. vacan. Cùm tamen constet eo casu, quo ad Episcopum & capitulum simul præbendarum collatio pertinet, c. vn. in prin. eod. titu. in 6. capitulum posse vacantes conferre præbendas. Cæterùm minora inferiorum ecclesiarum beneficia, (communi sententia non reclamante,) sine consilio etiam capituli, Episcopus confert. ca. ea noscitur. de ijs quæ fiunt à præla. Licet in maiorib. capitulum consulere debeat, d. c. quanto, vbi Panorm. & ita conferre. d. c. nouit. vbi Panorm. Aut si sint ecclesiæ collegiatæ, conseruata eis præsentatione, instituere. Pan. d. c. cum ecclesia. Et ita verum est, ad eum iure communi, spectare institutionem, & destitutionem beneficiorum. c. cum ex iniuncto. §. fin. de hæret. c. omnes basilicæ. c. nullus. 16. quæstio. 7. d. c. nouit. Nisi tamen prædictis 6
 obstaret consuetudo, aut priuilegium, c. Abbate sancti. de verbor. signifi. d. c. ea noscitur. quæ nonnunquam efficiunt, vt electio canonici, ad solum Episcopum, vel solum capitulum, pertineat. d. c. cum ecclesia Vulterana. Aut ad canonicos, singulares, vice & autoritate capituli. c. fin. de præb. in 6. Vel etiam ad prælatum alterius ecclesiæ. c. fi.

- de Institutio. Verum enimvero, non habet potestatem capitulum, aut Episcopo inferior, conferendi beneficia, Episcopo excluso. d. c. cum ex iuncto. §. fin. d. c. omnes. & d. c. nullus. nisi ex privilegio, aut alio iure speciali. c. nulla vbi Panor.
- 7 6. no. de concess. præbē. Confert autem † & instituit Episcopus, tametsi nondum decreta sit ei administratio: modò tamen electus sit, & confirmatus. ca. nosti. c. transmissam, & c. qualiter de elect. Per electionem enim ius administrandi, & per confirmationem, eius iuris exercitium consequitur. gloss. c. quanto. 63. distinct. Confert † item Episcopus, etiam si propter senectutem, aut ægritudinem, datus sit ei coadiutor. gloss. c. cui rei de coll. pragm. Hæc enim corporis vitia, plerunquæ cordis virtutem augēt, faciuntquæ vt feruor spiritus in sublimiora conscendat. ca. i. ca. nisi. §. alia
- 8 verò de renuntia. Secus ergo † si ei mente capto, de coadiutore sit prouisum. Quo casu, non ipse, sed coadiutor, plenam habens sicuti furiosi curator, l. inter bonorum. ff. de administr. tuto. administrationem, ca. grandi de sup. neg. c. vn. de cler. ægr. in 6. beneficia conferet. Old. consil. 44. gloss. d. c. cui rei. Nec obstat, quod habenti liberam administrationem, alienatio sit interdicta: ca. is cui
- 9 de elect. in 6. Nam hoc in † voluntaria accipiendum est, non item in necessaria. l. alienationes. ff. fa. hæ. l. aliam. ff. de noua. Qualis est collatio beneficij, ob impendens graue, ex diutina vacatione periculum. c. ne pro defectu in princ. de elect.
- 10 Confert † prætereà Episcopus, licet reus criminis etiam grauissimi, Panormi. c. nihil nota. 12. de elect. (puta Hæresis, quo iure ipso priuatur Episcopus.) c. cum secundum de hæret. in 6. c. quo iure. 8. distinct. & accusatus. c. nonne. §. quæst. 4. Priuatio

uatio enim hæc occulta est, vnde ex quo tolleratur in officio, rata esse debent, quæ ab eo interim geruntur. l. Barbarius. ff. de offi. præto. l. i. C. de testi. Nec debet accusatus, sacerdotij sui possessione priuari. c. 2. vt lit. pend. Quinimo † nec deposti- 12
tus, si prouocauit, prohibetur Episcopalia iura exercere. gloss. c. sæpè de appella. Cùm enim non censeatur damnatus qui prouocauit: l. furti. §. i. ff. de infa. l. 2. §. fin. ff. de pœn. manet integer status eius, vt interim dignitatis suæ honoribus fungatur. l. vn. §. pen. ff. nil no. appel. pen.

CAP. V.

De quasi possessore conferendi.

SUMMARI A.

- 1 *Quasi possessio conferendi.*
- 2 *Fructus possessorem sequuntur.*
- 3 *Vnus actus quando tribuat possessionem.*
- 4 *Mala fides an possessionem querat.*
- 5 *Possessor malæ fidei non lucratur fructus.*
- 6 *Scientia necessaria in incorporalibus.*
- 7 *Possessio vltima attenditur.*
- 8 *Possessio secunda an iniusta præsumatur.*

SVfficit autem eum qui confert beneficium, esse † in quasi possessione conferendi: licet apud eum non sit proprietas, ca. cum olim. de caus. pos. Sic enim dicimus in electione. c. querelam. de elect. & præsentatione. c. consultationib. & c. ex literis. de iure patr. Ad eò quidem, vt prouisus à possessore, præferatur ei, qui à vero collatore ius habet. Panor. d. c. consultationibus. in fi. Annumeratur enim fructibus collatio. gl. c. cum olim. de maior. & obed. Fructus † autem possessio 2

rem sequuntur, non dominum. l. bonæ fidei. ff. de acq. rer. do. §. si quis à non domino. de re. diui. Sane cum simus in actibus, qui familiaritatis iure concedi non solent: vnico actu † conferēdi, quæritur hæc quasi possessio. l. i. §. quæsitum. ff. de aqua quoti. c. cum de beneficio. de præb. in 6. glo. c. cum Ecclesia. de causa. poss. Si tamen effectum habuit collatio: Innoc. c. 2. de in integ. restit. Alioqui diceretur labia sua tantum possidere. Panor. c. cum olim. 4. not. de caus. poss. Nec oberit † possidenti mala fides: cum qua etiam in incorporalibus, quasi possessio acquiritur. Innocē. d. c. cum ecclesia. Licet ad effectum collationis, aut alterius actus, bona fides desideretur. Panor. d. c. consultationibus. & d. c. cum ecclesia. num. 26. Hoc est, vt credat qui confert, se id ius habere. c. si virgo. 34. qu. 1. Neque † enim facit fructus suos malæ fidei possessor. c. grauis. de resti. spo. Scientiaque † & patientia, eorum quorum interest, requiritur. Innocen. d. c. 2. Decius 126. in fin. Sine quibus, in incorporalibus, non acquiritur quasi possessio. l. 2. C. de seru. & aqu. Vltima † autem & immediata collatio spectatur. l. si mater. C. ne de sta. de fun. d. c. cum ecclesia. Old. 302. Actus enim medius possessionem interrumperet. d. c. cum olim. vbi Panor. 4. nota. Nec nos † mouerit, quod secūda possessio, in dubio clandestina præsumatur, & iniusta: c. licet causam. de prob. ideoque vincat cæteris paribus in interdicto retinendæ, qui antiquiorem possessionem probat. Bart. l. si duo. col. 2. ff. vti possid. Nam hæc præsumptio cessat, vbi constaret, veterem possessorem, posterioris scientiam habuisse, nec cōtradixisse. Bal. l. non ignorabit. C. ad exhib. Ex hoc. n. videtur prior possessio interrupta. l. clam. §. qui ad nūdinas. §. de acq. pos.

De

De sequestro. CAP. VI.

SUMMARI A.

- 1 *Sequester an conferat beneficia.*
- 2 *Sequestri finis.*
- 3 *Sequester omnis confert.*
- 4 *Expositum. c. cum Bertoldus.*
- 5 *Laici non tractant spiritualia.*

SED cur † sequester qui non possidet: l. inter-
esse. ff. de acquir. posses. beneficia confert. In-
nocen. c. examinata. de iudi. Quia inquit
prælaturæ fructus percipit: quibus sæpe diximus
collationes annumerari. gloss. c. cum olim. de ma-
io. & obed. Quæ ratio nonnullis displicet, cum
hi fructus alieno nomine percipiantur: cap. cum
Bertoldus. de re iudi. Et alterius nomine collecti
fructus restitui debeant. c. cum contra. de pign. c.
i. de vsur. nõ cadat autem restitutio, in præterita
beneficij collatione, Panor. c. ex literis. de iur. pa-
tro. Et quia fieret † contra finem sequestri, ad hoc
ordinati, ne dissipentur fructus, sed futuro vi-
ctori conferentur. c. 1. & 2. de seq. poss. & fruct.
Alij non fat bene, vt mea fert opinio, voluntari-
um sequestrem à necessario distinguunt. Sel. q. 9. 2.
part. Nos breuiter † putamus non tantum seque-
strem voluntarium, hoc est simultanea partium
voluntate electum, conferre posse: cū possideat,
l. licet. ff. de posi. sed etiam necessariū, id est Iudi-
cis autoritate datum. gl. §. item voluit. de colla.
in prag. Cū omnia beneficij iura exercere pos-
sit. gl. Clem. 1. de seq. poss. Et licet non possideat,
d. l. interesse. fructus tamen colligit. Nec potest
verus dominus, propter dubium litis euentum

conferre. Et interest ecclesiæ vacanti, de clerico,
 4 quàm citissimè prouideri. Quo fit † vt non ob-
 stet Innocent. III. constitutio. d. c. cum Bertold.
 In qua ideo non præsentat creditor, pignoris no-
 mine tenens ius patronatus: quia subest persona
 legitima, nempe verus dominus, quæ præsentet,
 quod & alibi attigimus. lib. 3. Miscel. c. 2. Hæc au-
 tem ita accipi volumus, si sequester iuris confe-
 5 rendi sit capax, quia clericus. Namque † laici,
 spiritualia tractare omnimodo prohibentur. ca.
 decernimus. de iud. c. causamque. de præscript. Et
 ideo laicum sequestrem, nullo casu conferre pos-
 se, verius est.

CAP. VII.

De capitulo sede vacante.

SUMMARIÆ.

- 1 Collatio beneficij est donatio.
- 2 Capitulum sede vacante non confert.
- 3 Capitulum succedit in necessarijs.
- 4 Capitulum sede vacante commendat.
- 5 Mandatario fit collatio necessaria.

VERVM enim uerò, quoniam collatio be-
 neficiorum, fructibus annumeratur, glos.
 c. cum olim. de mai. & obed. quos futuro
 successoris referuandos constat: c. cum vos. de off.
 1 ordi. c. fin. eod. titu. in 6. Et donatio † quædam est,
 c. fin. de offi. vica. in 6. utitur quippe liberalitate
 prælatus, in cui vult conferendo: ca. relatum. vbi
 gloss. de præben. c. post electionem. in princip. de
 conces. præben. donare autem prohibetur is, cui
 libera bonorum administratio conceditur: l. con-
 tra. §. si filius. ff. de pact. l. filius. §. 1. ff. de donat. ca-
 pitulum

pitulum † sede vacante, licet in his quæ sunt iurisdictionis, plenè succedat: c. his quæ. ca. cum olim. de mai. & obed. vbi ea iure communi episcopo competunt. Panor. c. verum. nu. 9. de foro compe. Conferre tamen beneficia non poterit, ca. illa ne sed. vacan. quamuis beneficiorum collatio, ad episcopum pertineat, iure deuoluto. Panormit. d. c. cum olim. Cùm vtrobiq̄ue sit eadem ratio, & hic casus, expressus in iure non legatur. Negat autem Honorius pontifex, d. c. illa. capitulum dare beneficia sede vacante: præterquam vbi nominatim à lege cautum est. Vt cum ad episcopum & capitulum simul spectet collatio. c. vni. in principi. ne sede vacan. in 6. verùm licet non succedat in collatione capitulum. dict. ca. illa. electos tamen confirmare poterit, d. c. cum olim. & instituere præsentatos. c. 1. de Institut. in 6. Licet enim collatio, actus sit voluntariæ iurisdictionis, atque ideo extra territorium, etiam Romæ, gloss. §. item circa. de colla. pragm. possit exerceri: l. 2. ff. de offic. procon. gloss. c. nouit. de offic. lega. instituere tamen, confirmare, & cætera id genus, necessitatis sunt. Tenetur quippè superior electū, & præsentatum, non indignos confirmare vel instituere. c. nobis. & tot. titul. de iure patron. ca. decernimus. 16. quæsti. 7. Succedit autem † capitulum ferè semper, in ijs quæ necessariæ sunt iurisdictionis, gloss. Clemen. vni. §. 1. de hæred. Vt & in licentia ordinandorum, c. cum nullus. versicu. Episcopo. de temp. ord. in 6. absolutione excommunicatorum. c. vni. de maior. & obed. eod. libr. & similibus. Cùm tunc liberalitas nulla exerceri dicatur, l. rem legatam. ff. de adi. leg. ideoque nullius præiudicij existimentur. Hostien. & Imol. dict. cap. illa. Qua ratione, & capitulum,

quod dare beneficia non potest: œconomum tamen, & administratorem ecclesiæ vacanti præficiet. ca. cum vos, de offi. ordin. Panor. ca. cum nobis, vlt. not. de elect. Et commendare ꝑ ecclesiam poterit, donec fuerit prouisum de pastore. capi. bonæ, vbi Panor. nu. 14. de appel. c. fin. de stat. monacho. Hoc enim necessarium est propter moræ & diutinæ vacationis periculū. ca. is cui. de elect. in 6. iuncto cap. ne pro defectu, eod. titu. in Anti. Nec futuro successori damnum irrogatur, qui liberè poterit cōmendatarium, nedum œconomū reuocare. ca. nemo deinceps, de ele. in 6. Adduntque alij eadem ratione, Collationes beneficiorū necessarias, capitulum sede vacante facere posse. Vt quæ nominatis fieri debent. Rebuff. §. si quis verò, de collat. in concor. & tract. nomina. qu. 8. & 14. Cui sententiæ non inuitus me opposuerim. Cum hic casus lege expressus non sit. Et in collatione beneficiorū, nunquam vt diximus, vacante sede succedat capitulū, nisi vbi lege nominatim cauetur. d. ca. illa. Præterea quia ꝑ collatio quæ fit mandatario, necessaria videtur, vbi præsertim mandato insertum est decretum, aut præcessit inhibitio executoris. ca. si soli, de concess. præb. in 6. Et tamen eam sede vacante, capitulum facere nequit, ca. eam te, de rescrip. Nec ab hac mea sententiâ, pontificiæ legis Glossarij abhorrere mihi videntur. gloss. Clem. §. 1. de hæret.

De vicario Episcopi. Cap. VIII.

S V M M A R I A.

- 1 Vicarius quæ sunt gratia, non explicat.
- 2 Vicarius non confert beneficia.

3 Vica

- 3 *Vicarius an extra diocesim conferat.*
- 4 *Beneficij verbo maiora veniunt.*
- 5 *Adiutor confert beneficium.*
- 6 *Vicarius non confert Episcopo.*
- 7 *Deuolutio non fit de vicario, ad Episcopum.*
- 8 *Vicarius vicarij vicario confert.*
- 9 *Reuocationem ignorans si conferat.*

His consentanea sunt, quæ de vicario Episcopi legimus, vt tametsi quæ † sunt meræ gratiæ, expedire non possit: atq; ideo sine speciali mandato † non conferat beneficia: c. fin. de offi. vicar. in 6. Cum collatio sit donatio, ca. relatum, de præb. ca. post electionem, de concess. præbend. quæ non venit in generali concessione. l. contra, §. si filius, ff. de pact. l. filius, §. i. ff. de dona. Quæ tamen sunt iustitiæ & necessitatis, explicet. gloss. §. item voluit, de collat. prag. vt dare licentiam ordinandis, ca. cum nullus, vers. episcopo, de temp. ord. in 6. absolueret excômunicatos, ca. vn. de maio. & obediens. in 6. confirmare electos, ca. ex frequentibus, de insti. gloss. d. ca. fin. instituere præsentatos, dict. ca. ex frequentibus. Roma. sing. 701. & conferre beneficia, ex causa permutationis resignata, si potestatem recipiendi renuntiationes, ab Episcopo habeat. Gem. d. ca. fin. de offi. vicar. Quam sententiam, tametsi contradicat Rota. 43. in Antiqui. ego verissimã puto. Cum tunc collatio non sit voluntatis. l. vnum, §. i. ff. de leg. 2. Neque enim possunt huiusmodi beneficia, nisi permutatibus conferri. Cle. i. de rer. permut. Et communis vsus receperit, vt eodem contextu, quo admittitur vtriusq; renuntiatio, vtriusque collatio pariter fiat. Vndè cum hæc non recipiant vllum temporis interuallum, con-

- concessione vnus, alterum quoque demandatum, necessario dici debet. l. 3. §. fin. ff. de pen. leg. l. veteres, ff. de itin. l. 2. ff. de iurisd. ca. præterea, ca. suspicionis, de offi. deleg. Porro autem vicarius speciale mandatum habens, beneficia procul dubio conferet. d. cap. fi. de offi. vica. in 6. Etiam
 3 extra † diœcesim, gloss. §. item voluit, de collat. prag. cùm collatio sit actus volūtarię iurisdictionis: ca. post electionem, de concess. præb. quæ extra territorium exerceri potest. leg. 2. ff. de offic. procons. Et vicarius sicut Episcopus ordinarius fit: Pano. ca. duobus, de re iudic. Ordinarius autem, vbicunque etiam extra diœcesim conferre valeat. gloss. c. nouit, de offi. leg. Quam sententiã vsu seruari, docti viri testantur. Boer. decis. 30. Nec obstat Greg. x. ca. statutum, de præbend. in 6. constitutio, quæ in casu speciali, nempe in beneficijs vacantibus in curia loquitur. Gemin. d. ca. fin. Poterit quoque vicarius, mandatum habens ad conferenda beneficia, dignitates conferre.
 4 Rot. 437. Beneficij nanque † verbo (vt alibi dictũ est) in tractatu fauorabili, omnia in vniuersum beneficia, etiam suprema continentur. capit. 1. de maled. ca. 2. de præb. in 6. Eadẽ ratione † dicamus, auditorera à Papa in curia Romana deputatum: (cui potestas est post sententiam conferendi beneficium) Cle. auditor, de resc. dignitatem quoque, si de ea controuersia fuerit, iure conferre.
 6 gloss. d. Clem. auditor. Ipsi tamen Episcopo nullum poterit vicarius conferre beneficium. Rip. resp. 23. tit. de rescript. Cùm enim censeantur vnum corpus, cap. 2. de consue. in 6. ca. Romana, in princ. de appel. eod. libr. ideoque de vicario † ad Episcopum non fiat deuolutio: Rebuff. tract. no. qu. 14. num. 63. Sed suæ facilitati debeat Episcopus
 impu-

imputare. Qui tam imprudentem vicariū eligit. §. præterea, qui. mod. re cont. obli. §. fina. de socie. Sicut nec sibi ipsi, ita nec episcopo conferre beneficium poterit vicarius. ca. fin. de instit. ca. per nostras, de iur. patro. Quamuis t̄ delegatus à vicario, habente potestatem substituendi possit vicario conferri. Rebuff. vbi sup. & in §. præfati que ordinarij, de coll. prag. Cū substitutus hic, ab Episcopo potestatem capiat, non à vicario, cap. i. cum not. de offic. vicar. in 6. Vndè iure Episcopi non vicarij substituentis, conferre videatur. l. item, §. decuriones, ff. quod cuiusque vniuersi. Enimvero si à vicario reuocationem ignorante collatū fuerit beneficium, tenet collatio. l. si forte, ff. de offic. præsid. Innoc. ca. ex conuentione, de rest. spol. Vt enim iurisdictionē non acquirit vicarius, priusquam sciat, ita nec t̄ ignorans ademptam fuisse, illam amittit. cap. Ecclesia, 2. vt lit. pend. cap. audita, de restit. spol. Nec impedit renuntiationis aut alterius actus effectum, reuocatio procuratoris non intimata. cap. ex parte Dec. de rescrip. Clem. vn. de renuntiat.

De executore. Cap. IX.

SUMMARI A.

1 *Executor quando conferat.*

2 *Executor non reseruat.*

Quod verò ad executorem t̄pertinet, siquidem is ad compellendum duntaxat datus sit, beneficij conferendi non habet potestatem. ca. si soli, de concess. præb. in 6. Ad prouidendum verò deputatus, non tantum cōfert, sed etiam collationem ei ad quem spectat iure communi, interdicit. Et sicut legatus de latere, collationi

tioni suæ referuat. ca. 1. c. 2. ca. si capitulo, eod. tit.
 2 in 6. Licet de beneficio † nondum vacante, pro-
 uideri nequeat, ca. proposuit, de conces. præb. in
 Ant. aut reservationem beneficiorum facere ge-
 neralem. ca. executor, eod. tit. in 6. Et hæc in hanc
 partem, qua de personis collatorum egimus, com-
 pendiosè dicta volui. Valentia. 8. Nouembris,
 1546.

Pars Tertia.

Quales eos esse oporteat, quibus beneficia
 conferuntur de clericatu.

CAP. I.

SUMMARI.

- 1 *Tonsura confert ordinem.*
- 2 *Sanctimonia supplet defectum.*
- 3 *Probitas regulas iuris mutat.*
- 4 *Clericatus non presumitur.*
- 5 *Clericatus scripto probandus.*
- 6 *Presbyteratus literæ ordines non probant.*

Offerit sese nunc tractanda, personæ quali-
 tas, cui de beneficio prouideri debet. Et
 in primis cōstat, sacris eam iniciatam esse
 oportere. cap. cum adeò, de rescr. ca. ex literis, de
 transact. Cùm laicus, spiritualium iurium capax
 non sit, ca. decernimus, de iud. c. causamq; de præ-
 script. adeò quidem, vt licèt satis sit, promouen-
 dum primam habere tonsuram: d. c. ex literis, vbi
 I Pano. 4. not. cùm † per eam conferatur clericalis
 ordo: ca. cum contingat, de æta. & qual. non tamē
 sufficiat animi destinatio, l. ex eo, ff. de milit. test.
 concurrente etiam habitu clericali. Pano. & alij,
 ca. 2.